

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

PREDMET BIO FARMLAND BETRIEBS S.R.L protiv RUMUNJSKE

(Zahtjev br. 43639/17)

PRESUDA

Članak 6. stavak 1. (građanski aspekt) • Pošteno suđenje • Žalbeni sud, odlučujući kao sud najviše instance, odbio je uputiti zahtjev za donošenje odluke o prethodnom pitanju Sudu Europske unije bez upućivanja na jedan od triju kriterija predmeta *Cilfit* Suda Europske unije

STRASBOURG

13. srpnja 2021.

KONAČNA PRESUDA

13. listopada 2021.

Ova je presuda postala konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bio Farmland Betriebs S.R.L. protiv Rumunjske,

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Yonko Grozev, *predsjednik*
Tim Eicke,
Faris Vehabović,
Iulia Antoanella Motoc,
Armen Harutyunyan,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
Ana Maria Guerra Martins, *suci,*

i Andrea Tamietti, *tajnik odjela,*

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 43639/17), koji je protiv Rumunjske 8. lipnja 2017. društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u toj državi, društvo Bio Farmland Betriebs („društvo podnositelj zahtjeva”) podnijelo Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”),

odluku da se rumunjsku vladu („Vlada”) obavijesti o prigovoru na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije koji se odnosi na to da sud koji je odlučivao u posljednjem stupnju nije obrazložio odbijanje zahtjeva za prethodni postupak pred Sudom Europske unije te odluku da se preostali dio zahtjeva proglašeni nedopuštenim,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 22. lipnja 2021.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

UVOD

1. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdi da je protivno članku 6. stavku 1. Konvencije žalbeni sud, odlučujući kao sud najviše instance, bez navođenja obrazloženja odbio njegov zahtjev da se Sudu Europske unije uputi zahtjev za donošenje odluke o prethodnom pitanju.

ČINJENICE

2. Društvo podnositelj zahtjeva osnovano je 2005. i ima sjedište u Firiteazu. Zastupala ga je gđa M. Galanton, odvjetnica iz Temišvara.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa O. Ezer iz Ministarstva vanjskih poslova.

4. Područje djelatnosti društva podnositelja zahtjeva jest uzgoj žitarica, mahunarki i biljki sjemenjača.

5. U 2011. društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je potporu ruralnom razvoju od Agencije za plaćanja i intervencije u poljoprivredi (*Agenția de plăți și intervenție pentru agricultură* – „APIA”) iz Bukurešta kako bi dobilo

pristup agroekološkim potporama koja dodjeljuje Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) na temelju članka 36. točke (a) podtočke iv. u vezi s člankom 39. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) („Uredba (EZ) br. 1698/2005”). Društvo podnositelj zahtjeva dobilo je odobrenje, među ostalim, za dobivanje potpore koja odgovara agroekološkim obvezama koje je preuzelo u skladu s paketom 5.1, koji se odnosi na ekološku poljoprivredu. Prema obvezi koje je društvo podnositelj zahtjeva potpisalo 15. travnja 2011. obvezalo se na vođenje poljoprivrednih aktivnosti u području s težim uvjetima gospodarenja na razdoblje od pet godina te na poštovanje dobrih poljoprivrednih i ekoloških uvjeta.

6. Društvo podnositelj zahtjeva 2012. godine je ponovilo svoj zahtjev za dobivanje potpore u vezi s agroekološkim plaćanjima koja se dodjeljuju u skladu s člankom 36. točkom (a) podtočkom iv. u vezi s člankom 39. Uredbe (EZ) br. 1698/2005. U zahtjevu podnesenom 2012. društvo podnositelj zahtjeva prijavilo je površine manje od površina prijavljenih 2011. za određene zemljišne parcele za koje je potpisalo agroekološku obvezu u 2011.

7. Dana 4. prosinca 2012. agencija APIA iz Arada donijela je protiv društva podnositelja zahtjeva odluku o plaćanju s višegodišnjim sankcijama. Tom odlukom, koja se temelji na prilogu br. 2. Naloga br. 161/2012 ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja („Nalog br. 161/2012”), društvu podnositelju zahtjeva izrečena je sankcija u skladu s „pravilnikom br. 3”, kojim se predviđa smanjenje potpore dobivene u skladu s programom financiranja za 50 %.

8. Notom od 6. ožujka 2013. agencija APIA iz Arada odbila je upravnu žalbu koju je društvo podnositelj zahtjeva podnijelo protiv odluke od 4. prosinca 2012. Iz te note proizlazi da je podnositelj zahtjeva kažnjen jer nije poštovao svoju agroekološku obvezu preuzetu u 2011. koja odgovara paketu 5.1, u skladu s kojom je trebao poštovati uvjete povezane sa sustavom upravljanja tijekom pet godina.

9. Dana 30. svibnja 2013. društvo podnositelj zahtjeva podnijelo je žalbenom sudu u Temišvaru („žalbeni sud”) upravnu tužbu protiv Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, protiv agencija APIA iz Bukurešta i APIA iz Arada radi poništenja dijela odluke od 4. prosinca 2012. koji se odnosi na sankciju koja odgovara smanjenju potpore za 50 %. Društvo podnositelj zahtjeva pozvalo se prije svega na prigovor ništavosti navedene odluke, tvrdeći da nije bila obrazložena.

10. Kad je riječ o osnovanosti predmeta, društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da činjenica da za određenu godinu nije prijavilo određene površine zemljišta s istim dimenzijama kao površine navedene u agroekološkoj obvezi ne predstavlja nepoštovanje općeg kriterija ispravnosti i prihvatljivosti, koji se kažnjava na temelju točke B priloga br. 2. Naloga br. 161/2012, već se na

njega primjenjuje točka D istog priloga, kojom se određuju sankcije za neprijavlivanje svih površina.

11. Društvo je ujedno objasnilo da dimenzije površine zemljišta predstavljaju pitanje koje je u osnovi odvojeno od kriterija ispravnosti i prihvatljivosti i da se, kako izričito proizlazi iz članka 18. stavka 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 1975/2006 od 7. prosinca 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 vezano uz primjenu postupaka kontrole, kao i uvjeta višestruke sukladnosti u vezi s mjerama ruralnog razvoja („Uredba (EZ) br. 1975/2006”), umanjena potpora ili isključenja koja se primjenjuju u slučaju neispunjavanja kriterija ispravnosti i prihvatljivosti ne primjenjuju na promjene u površini zemljišta. Prema tvrdnjama društva podnositelja zahtjeva, odredbe točke D priloga br. 2 Naloga br. 161/2012 odgovaraju članku 16. stavku 1. Uredbe Komisije (EU) br. 65/2011 od 27. siječnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 vezano uz primjenu postupaka kontrole, kao i uvjeta višestruke sukladnosti u vezi s mjerama ruralnog razvoja („Uredba (EU) br. 65/2011”) te članku 55. stavku 2. Uredbe Komisije (EZ) br. 1122/2009 kojima se utvrđuje sankcija koja ne premašuje 3 % iznosa financijske potpore u slučaju neprijavlivanja ili izuzimanja određenih dijelova površina za određenu kalendarsku godinu i implicitno se isključuje određivanje tih „nepravilnosti” kao kršenja uvjeta ispravnosti i prihvatljivosti.

12. Tijekom rasprave održane 9. rujna 2013. društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je od žalbenog suda, na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, da Sudu Europske unije uputi prethodna pitanja o europskim odredbama koje smatra mjerodavnima za predmet.

13. Presudom od 7. listopada 2013. žalbeni sud prihvatio je tužbu podnositelja zahtjeva i poništio osporavanu odluku jer nije obrazložena. Žalbeni sud nije se izjasnio o zahtjevu za prethodnu odluku koji je podnijelo društvo podnositelj zahtjeva.

14. Agencije APIA iz Bukurešta i APIA iz Arada podnijele su žalbu protiv te presude Visokom kasacijskom sudu („Visoki sud”). Presudom od 24. veljače 2015. Visoki sud prihvatio je njihovu žalbu, poništio osporavanu presudu i vratio predmet na ponovni postupak pred Županijskim sudom u Aradu („županijski sud”), sudom koji je, prema Visokom suda, nadležan za odlučivanje o predmetu u prvom stupnju.

15. Tijekom rasprave održane 5. svibnja 2015. društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je od županijskog suda da Sudu Europske unije uputi prethodna pitanja o tumačenju članka 18. Uredbe (EU) br. 65/2011.

16. Privremenim rješenjem od 19. svibnja 2015. županijski sud odbio je zahtjev društva podnositelja zahtjeva za donošenje odluke o prethodnom pitanju. Podsjetio je na to da nacionalni sud ima mogućnost ne pokrenuti postupak za donošenje odluke o prethodnom pitanju, bilo zato što smatra da samostalno može protumačiti mjerodavne europske odredbe, ili zato što

smatra da europsko pravo na koje se poziva nije mjerodavno za predmet, ili zato što odgovor na postavljeno pitanje proizlazi iz već postojeće sudske prakse Suda Europske unije. Zatim je napomenuo da nacionalni sud nije obvezan prihvatiti takav zahtjev kad odluka koju tada treba donijeti podliježe pravu na žalbu. Objasnio je da, kad nacionalni sud dvoji o usklađenosti domaćeg propisa s europskim propisom, načelo nadređenosti europskog prava omogućuje mu da prema potrebi ukine učinke domaćeg propisa. Stoga je smatrao da u ovom predmetu nije primjereno uputiti pitanje Sudu Europske unije kako je zatražio podnositelj zahtjeva.

17. Presudom od 16. lipnja 2015. županijski sud prihvatio je tužbu podnositelja zahtjeva i poništio osporavanu odluku.

18. Agencije APIA iz Bukurešta i APIA iz Arada podnijele su žalbu žalbenom sudu. Presudom od 19. studenog 2015. žalbeni sud prihvatio je tu žalbu, ukinuo presudu donesenu u prvom stupnju i vratio predmet na ponovno odlučivanje u prvom stupnju pred županijskim sudom.

19. Presudom od 9. veljače 2016. županijski sud odbacio je tužbu podnositelja zahtjeva. Prilikom donošenja te odluke županijski sud naveo je da se člankom 7. stavkom 1. Hitne uredbe Vlade br. 125/2006 o potvrđivanju programâ izravnih plaćanja i dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja koji su odobreni u poljoprivredi od 2007. („HUV br. 125/2006”) predviđaju uvjeti na temelju kojih se mogu dobiti navedena plaćanja. Zatim je napomenuo da poljoprivrednik, kako bi dobio financijska sredstva, među ostalim treba preuzeti obvezu na razdoblje od pet godina. Nabrojio je uvjete povezane sa sustavom upravljanja koje poljoprivrednik treba ispuniti kako bi dobio potporu koja odgovara paketu 5. Naposljetku je dodao da je potrebno uzeti u obzir da prilog br. 2. Naloga br. 161/2012 sadrži točku B naslovljenu „opće i posebne sankcije u slučaju neispunjavanja kriterija ispravnosti i prihvatljivosti” i da se među tim kriterijima navodi da „površine za koje je preuzeta obveza trebaju i dalje biti registrirane pri kontrolnom tijelu te certificirane tijekom cijelog trajanja obveze”. To je poseban kriterij izričito predviđen paketom 5.

20. Županijski sud zatim je objasnio da u skladu s člankom 36. točkom (a) podtočkom iv. Uredbe (EZ) br. 1698/2005 agrokolišna plaćanja trebaju podržati održivi razvoj ruralnih područja i da u skladu s člankom 39. stavcima 2. i 3. iste Uredbe poljoprivrednik dragovoljno preuzima obveze, općenito za razdoblje između pet i sedam godina. Sud je zatim iznio sadržaj članaka 13. i 14. odluke (*hotărârea*) Vlade br. 224/2008 kojom se utvrđuje opći okvir provedbe mjera koje sufinancira Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj u okviru nacionalnog programa ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013. (stavak 30. ove presude).

21. Županijski sud napomenuo je da je u svojem zahtjevu iz 2012. društvo podnositelj zahtjeva za pet svojih parcela prijavilo manje površine od onih prijavljenih 2011., što je protivno uvjetima povezanim sa sustavom upravljanja koji odgovara agrokolišnom paketu dodijeljenom za razdoblje

od pet godina. Sud je naveo i da društvo podnositelj zahtjeva za tri parcele nije moglo pokazati certifikat kontrolnog tijela. Županijski sud smatra da su te činjenice obuhvaćene točkom B priloga br. 2 Naloga br. 161/2012, a ne točkom D, kako je tvrdilo društvo podnositelj zahtjeva. Sud je objasnio da se sankcije predviđene za neprijavljivanje svih površina primjenjuju ako se ne poštuju uvjeti ispravnosti i prihvatljivosti koji se zahtijevaju na temelju članka 7. stavka 1. točaka b) i e) Hitne uredbe Vlade br. 1125/2006. Prema županijskom sudu, europski zakonodavac zahtijeva da poljoprivrednik, kako bi mogao dobiti financijsku potporu iz proračuna Europske unije, poštuje minimalne zahtjeve u pogledu poljoprivrede i okoliša na cijeloj površini koja se obrađuje, a ne samo na površini za koju je dodijeljena financijska potpora.

22. Društvo podnositelj zahtjeva protiv te je presude podnijelo žalbu žalbenom sudu. Društvo je smatralo da je osporavana odluka donesena protivno člancima 16. i 18. Uredbe (EU) br. 65/2011, da uvjet povezan s održavanjem iste površine zemljišta nije kriterij ispravnosti i prihvatljivosti te da je, uzimajući u obzir vrlo malu površinu zemljišta koje nije prijavljeno 2012., primjena sankcija predviđenih prilogom 2. Naloga br. 161/2012 bila je neispravna i provedena uz nepoštovanje zakonodavstva Europske unije primjenjivog na slučaj, koje treba imati prednost pred nacionalnim zakonodavstvom.

23. Tijekom rasprave održane 28. listopada 2016. na kraju rasprave otvorene za javnost društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je od žalbenog suda ponovno otvaranje predmeta i ponovno otvaranje rasprave radi rješenja postupovnog pitanja. Žalbeni sud prihvatio je taj zahtjev.

24. Društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je od žalbenog suda da Sudu Europske unije uputi prethodna pitanja s obzirom na to da postoje različita tumačenja primjenjivih pravnih odredbi i njihove usklađenosti s europskim pravom. Navedeni zahtjev za upućivanjem prethodnog pitanja odnosio se na tumačenje sljedećih propisa:

– članka 16. stavka 1. druge rečenice i članka 18. stavka 1. Uredbe (EU) br. 65/2011

– točaka 79. i 80. preambule Uredbe Komisije (EZ) br. 1122/2009 od 30. studenog 2009. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 u pogledu višestruke sukladnosti, modulacije i integriranog administrativnog i kontrolnog sustava, u okviru programa izravne potpore za poljoprivrednike predviđenih u navedenoj Uredbi

– članka 24. stavaka 1. i 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 od 19. siječnja 2009. o utvrđivanju zajedničkih pravila za programe izravne potpore za poljoprivrednike u okviru zajedničke poljoprivredne politike i utvrđivanju određenih programa potpore za poljoprivrednike – članak stavljen izvan snage, ali na snazi u trenutku kad su počinjene navodne radnje podložne sankcijama i kad je pokrenut postupak;

– sankcija koje se uređuju na temelju Naloga br. 161/2012 i čije bi određene odredbe trebale predstavljati, prema podnositelju zahtjeva,

prenošenje članka 16. stavka 1. Uredbe (EU) br. 65/2011 i članka 55. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1122/2009.

25. Društvo podnositelj zahtjeva sastavilo je i popis pravnih pitanja i upita koje je potrebno uputiti Sudu Europske unije, koji su priloženi u spis.

26. Konačnom presudom od 28. listopada 2016. žalbeni sud odbio je žalbu podnositelja zahtjeva. Kad je riječ o zahtjevu za donošenje odluke o prethodnom pitanju, sud je u uvodnom dijelu presude naveo sljedeće:

„[Žalbeni] sud, odlučujući o predmetu, smatrao je da nije nužno raspravljati o zahtjevu za obraćanje Sudu Europske unije radi donošenja odluke o prethodnom tumačenju odredbi uredaba Europske unije, kako je predložio (...) podnositelj zahtjeva (...)”

27. Kad je riječ o osnovanosti predmeta, žalbeni sud presudio je da odredbe Naloga br. 161/2012 „nisu protivne članku 18. Uredbe (EU) br. 65/2011”, kako je tvrdio podnositelj zahtjeva. Naime, sud smatra da se odredbama navedenog naloga „ispravno utvrđuju, u njegovu prilogu br. 2., opće i posebne sankcije primjenjive u slučaju neispunjavanja kriterija ispravnosti i prihvatljivosti” i da se njima „predviđaju, u točki B tog priloga, kriteriji ispravnosti i prihvatljivosti koji odgovaraju paketu 5, koji se odnosi na ekološku poljoprivredu, kojim se utvrđuje osnovni uvjet prihvatljivosti, prema kojem površine za koje je preuzeta obveza radi dobivanja financijske potpore trebaju i dalje biti registrirane pri kontrolnom tijelu i certificirane tijekom cijelog trajanja obveze”. Nakon pregleda dokumenata u spisu predmeta žalbeni sud presudio je da uvjet prihvatljivosti potreban za dobivanje financijske potpore u skladu s agroekološkom obvezom preuzetom 2011. nije ispunjen s obzirom na to da 2012. godine ukupna površina za koju je podnositelj zahtjeva preuzeo obvezu 2011. godine nije bila ni prijavljena ni certificirana, čime se nije poštovao uvjet prema kojem je izvornu preuzetu obvezu potrebno poštovati tijekom pet godina. Dodao je da je županijski sud u predmetu ispravno primijenio mjerodavne odredbe Hitne uredbe Vlade br. 125/2006.

28. Društvo podnositelj zahtjeva zatražilo je, kao izvanredno pravno sredstvo, da se presuda od 28. listopada 2016. stavi izvan snage, pozivajući se na nedostatak obrazloženja te presude. Konačnom presudom od 26. travnja 2017. žalbeni sud odbio je staviti presudu izvan snage navodeći da se sud koji je odlučivao u posljednjem stupnju izjasnio o zahtjevu za donošenje odluke o prethodnom pitanju s obzirom na to ga je odbio i da nedovoljno obrazloženje te odluke ne predstavlja propust u odnosu na postupovni zakon.

MJERODAVNI DOMAĆI I EUROPSKI PRAVNI OKVIR

I. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

29. Mjerodavni članci Zakona o parničnom postupku glase kako slijedi:

Članak 425.

„Presuda treba sadržavati:

(...)

b) obrazloženje u kojemu je naveden predmet zahtjeva i sažeto izložene tvrdnje stranaka, opis činjenične situacije koju je utvrdio sud na temelju izvedenih dokaza, činjenično i pravno obrazloženje odluke, uz navođenje razloga zbog kojih su zahtjevi stranaka prihvaćeni te onih zbog kojih su odbijeni.”

30. Odluka (*hotărârea*) Vlade br. 224/2008, kojom se utvrđuje opći okvir provedbe mjera koje sufinancira Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj u okviru Nacionalnog programa ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013., koja je bila na snazi u vrijeme nastanka činjenica, predviđa u svojem članku 13. da se održiva upotreba poljoprivrednog zemljišta osigurava među ostalim mjerom 214 naslovljenom „Agrookolišna plaćanja”. Prema članku 14. iste odluke APIA je trebala odrediti ima li tražitelj potpore pravo na plaćanje, odrediti iznos koji se treba dodijeliti i izvršiti plaćanje.

31. Odredbe Hitne uredbe Vlade br. 125/2006 o potvrđivanju programâ izravnih plaćanja i dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja koji su odobreni u poljoprivredi od 2007., na snazi u trenutku nastanka činjenica, a mjerodavne za ovaj predmet glase kako slijedi:

Članak 7.

„1. Kako bi im se odobrila plaćanja u okviru programa jedinstvenih plaćanja po površini, podnositelji zahtjeva moraju biti upisani u upisnik poljoprivrednika koji vodi Agencija za plaćanja i intervencije u poljoprivredi, pravodobno podnijeti zahtjev za plaćanja i ispunjavati sljedeće opće uvjete:

a) koristiti poljoprivredno zemljište površine od najmanje 1 ha i površine poljoprivredne parcele od najmanje 0,3 ha (...)

b) prijaviti sve poljoprivredne parcele

(...)

e) poštovati dobre poljoprivredne i okolišne uvjete koji su uređeni nacionalnim zakonodavstvom na cijeloj površini poljoprivrednog gospodarstva

(...)”

32. Nalogom br. 161/2021 ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja, koji je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica, predviđao se, među ostalim, u okviru Nacionalnog programa ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013., sustav sankcija povezanih sa zahtjevima za plaćanje podnesenima od 2012., koji je odobren za mjeru 214 naslovljenu „Agrookolišna plaćanja”. Njegovim prilogom br. 2 uređuje se sustav sankcija za mjeru 214.

33. Točka B priloga br. 2 odnosila se na opće i specifične sankcije primjenjive u slučaju neispunjavanja kriterija ispravnosti i prihvatljivosti”. U vezi s tim u drugoj tablici priloga br. 2. među uvjetima prihvatljivosti navedeno je sljedeće: „potpis i ispunjavanje obveze tijekom pet godina od

datuma potpisivanja”. Kad je riječ o paketu 5, koji se odnosi na ekološku poljoprivredu, u istoj je tablici navedeno među uvjetima prihvatljivosti da „površine za koje je preuzeta obveza trebaju i dalje biti registrirane pri kontrolnom tijelu i certificirane tijekom cijelog trajanja obveze”. Budući da taj kriterij nije bio ispunjen i da je površina bila manja za više od 30 % od površine za koju je preuzeta obveza, bilo je primjereno primijeniti sankciju iz pravilnika br. 3, odnosno smanjenje dodijeljene potpore za 50 %.

34. Točkom D priloga br. 2. Naloga br. 161/2012 pod naslovom „Sankcije za neprijavlivanje svih površina” predviđa se sljedeće:

„Ako za jednu određenu godinu poljoprivrednik ne prijavi sve poljoprivredne površine, a razlika između sveukupno prijavljene poljoprivredne površine u zahtjevu za plaćanje s jedne strane te prijavljene površine plus sveukupna površina neprijavljene poljoprivredne parcele s druge strane iznosi više od 3 % prijavljene površine, sveukupan iznos potpore isplativ poljoprivredniku za godinu u kojoj je utvrđena nepravilnost smanjuje se za do 3 % (...)”

II. MJERODAVNO PRAVO EUROPSKE UNIJE

35. Člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”, bivši članak 234. Ugovora o osnivanju Europske zajednice) predviđa se upućivanje prethodnog pitanja Sudu Europske unije kako slijedi:

„Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:

(a) tumačenja Ugovorâ

(b) valjanosti i tumačenja akata institucija (...) Unije

(...)

Ako se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome odluči.

Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.”

36. Tumačeći tu odredbu, Sud Europske unije naveo je sljedeće u predmetu *Srl CILFIT i Lanificio di Gavardo SpA protiv Ministarstva zdravstva* (C-283/81, presuda od 6. listopada 1982., ECLI:EU:C:1982:335, stavak 21.):

„(...) da je sud protiv čijih odluka nema pravnog lijeka u nacionalnom pravu dužan, kad se pred njim postavi pitanje prava [Unije], ispuniti svoju obvezu upućivanja tog pitanja Sudu, osim ako utvrdi da postavljeno pitanje nije bitno ili da je dotična odredba [Unije] već bila predmetom tumačenja Suda ili da se pravilna primjena prava [Unije] toliko očito nameće da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji; postojanje takve mogućnosti treba biti procijenjeno s obzirom na karakteristike svojstvene pravu [Unije], posebnih poteškoća koje predstavlja njegovo tumačenje te rizik razilaženja sudske prakse unutar Zajednice.”

37. Kad je riječ o pokretanju prethodnog postupka, Sud Europske unije naveo je sljedeće u predmetu *György Katz protiv Istvána Rolanda Sósa* (C-404/07, 9. listopada 2008., ECLI:EU:C:2008:553, stavak 37.):

„(...) na nacionalnom je sudu, a ne strankama u sporu, obratiti se Sudu Europske unije. Pravo da odredi koja će se pitanja uputiti Sudu pripada samo nacionalnom sudu i stranke ne mogu promijeniti njihov sadržaj (...)”

38. U presudi od 9. studenog 2010. u predmetu *VB Pénzügyi Lízing Zrt. protiv Ferenca Schneider* (C-137/08, ECLI:EU:C:2010:659, stavak 28.) Sud Europske unije naveo je sljedeće:

„(...) sustavom uspostavljenim na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju EU-a radi osiguranja jedinstvenog tumačenja prava Unije u državama članicama uspostavlja se izravna suradnja između Suda Europske unije i nacionalnih sudova postupkom koji je neovisan o inicijativi stranaka (...)”

39. Dana 25. studenog 2016. Sud Europske unije objavio je ažuriranje svojih „preporuka namijenjenih nacionalnim sudovima koje se odnose na pokretanje prethodnog postupka” (2016/C 439/01), čiji relevantan dio glasi kako slijedi:

„3. Nadležnost Suda za odlučivanje u prethodnom postupku o tumačenju ili valjanosti prava Unije uspostavlja se na isključivu inicijativu nacionalnih sudova bez obzira na to jesu li stranke u glavnom postupku izrazile želju za obraćanjem Sudu ili nisu. Naime, budući da snosi odgovornost za sudsku odluku koju treba donijeti, na nacionalnom je sudu pred kojim je u tijeku spor – i samo na njemu – da ocijeni, imajući u vidu posebnosti svakog predmeta, je li donošenje odluke o prethodnom pitanju nužno za presudu i jesu li pitanja koja postavlja Sudu relevantna.”

40. Mjerodavne odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) glase kako slijedi:

Članak 36. – Mjere

„Potpore iz ovog odjeljka tiču se:

(a) mjera usmjerenih održivoj upotrebi poljoprivrednog zemljišta putem:

(...)

iv. agroekoloških plaćanja

(...)”

Članak 39. – Agroekološka plaćanja

„(...)”

2. Agroekološka plaćanja odobravaju se poljoprivrednicima koji dragovoljno prihvate agroekološke obveze. Ako je propisno opravdano postizanje ciljeva zaštite okoliša, agroekološka plaćanja mogu se odobriti i drugim upraviteljima zemljišta.

3. Agroekološka plaćanja pokrivaju samo one obveze preko relevantnih propisanih standarda utvrđenih u skladu s člancima 4. i 5. priloga III. i IV. Uredbe (EZ) br. 1782/2003 te minimalne zahtjeve za gnojivom i upotrebom proizvoda za zaštitu bilja i

ostale relevantne obvezujuće zahtjeve utvrđene nacionalnim zakonodavstvom i prepoznate u programu.

Ove se obveze u pravilu preuzimaju za razdoblje između pet i sedam godina. (...)”

41. Mjerodavni članci Uredbe Komisije (EU) br. 65/2011 od 27. siječnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 vezano uz primjenu postupaka kontrole, kao i uvjeta višestruke sukladnosti u vezi s mjerama ruralnog razvoja glase kako slijedi:

**Članak 1.
Područje primjene**

„Ovom se Uredbom utvrđuju detaljna pravila za provedbu postupaka kontrole, kao i višestruke sukladnosti vezano uz mjere sufinanciranih potpora ruralnom razvoju utvrđene prema Uredbi (EZ) br. 1698/2005.”

**Pododjeljak II.
Umanjenja i isključenja
Članak 16.**

Umanjenja i isključenja u odnosu na veličinu površine

„1. Ako za jednu određenu godinu korisnik ne prijavi sve poljoprivredne površine, a razlika između sveukupno prijavljene poljoprivredne površine u zahtjevu za plaćanje s jedne strane te prijavljene površine plus sveukupna površina neprijavljene poljoprivredne parcele s druge strane iznosi više od 3 % prijavljene površine, sveukupan iznos potpore isplativ tom korisniku u okviru mjera plaćanja po poljoprivrednoj površini za tu godinu smanjuje se za do 3 % ovisno o ozbiljnosti propusta.

(...)”

Članak 18.

Umanjenja i isključenja u slučaju neispunjavanja ostalih kriterija ispravnosti i prihvatljivosti za dobivanje potpora, obaveza i uz to povezanih dužnosti

„1. Zatražena potpora smanjuje se ili odbija ako nisu ispunjene sljedeće obaveze i kriteriji:

(a) za mjere iz članka 36. točke (a) podtočaka iv. i v., kao i točke (b) podtočke v. Uredbe (EZ) br. 1698/2005, mjerodavni obavezni standardi te minimalni zahtjevi za primjenu umjetnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, ostali mjerodavni obavezni standardi prema članku 39. stavku 3., članku 40. stavku 2. i članku 47. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 1698/2005, i obaveze koje nadilaze te standarde i zahtjeve ili

(b) ostali kriteriji ispravnosti i prihvatljivosti za dobivanje potpore osim onih koji se odnose na veličinu prijavljene površine ili broj stoke.

U slučaju višegodišnjih obaveza smanjenja potpora, isključenja i povrati primjenjuju se na iznose već plaćene u prethodnim godinama za te obaveze. (...)”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

42. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdi da je žalbeni sud bez navođenja obrazloženja odbio njegov zahtjev za prethodni postupak. Poziva se na članak 6. stavak 1. Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi (...) svatko ima pravo da (...) sud pravično (...) ispita njegov slučaj.”

A. Dopuštenost

43. Sud podsjeća na to da, kako bi se primjenjivao građanski aspekt članka 6. stavka 1., mora postojati „spor“ u vezi određenog „prava“ za kojeg se u najmanju ruku argumentirano može tvrditi da je priznato domaćim pravom, neovisno o tome je li to pravo zaštićeno Konvencijom ili ne (vidjeti, među ostalim, *Bochan protiv Ukrajine (br. 2)* [VV], br. 22251/08, stavak 42., ESLJP 2015.). Sud napominje da se domaći postupak odnosio na opseg smanjenja financijske potpore koju je dobilo društvo podnositelj zahtjeva koje se bavi poljoprivrednim djelatnostima, u skladu s europskim odredbama u vezi potpora ruralnom razvoju i s tim povezanim domaćim pravom (stavak 5. ove presude). U tim uvjetima Sud smatra da je društvo podnositelj zahtjeva moglo tvrditi da ima pravo za koje u najmanju ruku argumentirano može tvrditi da je priznato domaćim pravom. Uzimajući u obzir imovinski interes i moguće posljedice koje bi ishod spora mogao imati na djelatnost podnositelja zahtjeva, Sud smatra da je građanski aspekt članka 6. Konvencije primjenjiv na ovaj predmet.

44. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan ni nedopušten na temelju nekog drugog razloga iz članka 35. Konvencije i stoga ga proglašava dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

a) Društvo podnositelj zahtjeva

45. Društvo podnositelj zahtjeva ističe da odbijanje žalbenog suda da Sudu Europske unije uputi prethodna pitanja koje je društvo dostavilo nije bilo obrazloženo s obzirom na kriterije utvrđene u presudi *Cilfit*. Dodaje da obrazloženje presude od 28. listopada 2016. nije sadržavalo nijedan element iz kojeg bi se moglo zaključiti da se pristup žalbenog suda odnosio na kriterij nerelevantnosti zahtjeva i/ili kriterij očiglednosti kad je riječ o točnom tumačenju odredbi prava Unije. Tvrdi da se obrazloženjem županijskog suda u njegovoj privremenom rješenju od 19. svibnja 2015. nije ispravio nedostatak obrazloženja žalbenog suda s obzirom na to da je riječ o

prvostupanjskom sudu za koji je zahtjev za donošenje odluke o prethodnom pitanju neobavezan i da je sud odluku temeljio na načelu nadređenosti europskog prava, a ne na kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi predmeta *Cilfit*.

b) Vlada

46. Vlada objašnjava da je u ovom predmetu žalbeni sud odbio zahtjev za donošenje odluke o prethodnom pitanju koji je podnijelo društvo podnositelj zahtjeva uz obrazloženje da ispitivanje tog zahtjeva nije potrebno. Dodaje da je županijski sud u svojem privremenom rješenju od 19. svibnja 2015. naveo da nacionalni sud nije bio obavezan uputiti prethodno pitanje jer je smatrao ili da može samostalno tumačiti europske odredbe ili da europsko pravo na koje se podnositelj zahtjeva poziva nije mjerodavno za predmet (stavak 16. ove presude).

47. Prema shvaćanju Vlade odgovor društvu podnositelju zahtjeva upućivao je na to da nacionalni sudovi nisu imali dvojbi kad je riječ o ispravnoj primjeni prava Europske unije u ovom predmetu i da žalbeni razlog koji je navelo društvo podnositelj zahtjeva nije bio relevantan. Vlada smatra da je županijski sud temeljito obrazložio svoju odluku, naglašavajući da nije bilo primjereno Sudu Europske unije uputiti prethodna pitanja (stavak 16. ove presude). Dodaje da se razlozi za odbijanje zahtjeva za donošenje odluke o prethodnim pitanjima s obzirom na kriterije utvrđene u predmetu *Cilfit* mogu utvrditi na temelju obrazloženja presude koju je donio žalbeni sud o osnovanosti predmeta. Vlada je ujedno objasnila da je, odgovarajući na žalbeni razlog društva podnositelja zahtjeva utemeljen na pravu Europske unije, žalbeni sud naveo da odredbe Naloga br. 161/2012 nisu protivne odredbama članka 18. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 65/2011 i izložio je način na koji su navedenim nalogom utvrđene primjenjive sankcije.

2. Ocjena Suda

a) Opća načela

48. Kako je Sud naveo u presudi *Ullens de Schooten i Rezabek protiv Belgije* (br. 3989/07 i 38353/07, stavak 56., 20. rujna 2011.) i nedavno ponovio u presudi *Sanofi Pasteur protiv Francuske* (br. 25137/16, stavak 68., 13. veljače 2020.), iz trećeg odlomka članka 267. UFEU-a proizlazi da, kad se pitanje koje se odnosi na tumačenje Ugovora ili akata institucija Europske unije postavi u okviru postupka pred sudom neke države članice protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka – kao što je u ovom predmetu žalbeni sud – taj je sud dužan uputiti to prethodno pitanje Sudu Europske unije. Međutim, ta obveza nije apsolutna. Iz sudske prakse predmeta *Cilfit* Suda Europske unije proizlazi da su nacionalni sudovi protiv čijih odluka nema pravnog lijeka u nacionalnom pravu, a koji postoji pred nacionalnim sudovima drugih država, dužni procijeniti je li odluka o pitanju

koje se odnosi na pravo Unije nužna za donošenje odluke. U presudi se u vezi s tim naglašava da u tom pogledu sudovi nisu dužni uputiti pitanje o tumačenju prava Unije koje se pred njima postavi ako utvrde da „[to pitanje] nije relevantno”, da je „dotična odredba [Unije] već bila predmetom tumačenja Suda [Europske unije]” ili da se „pravilna primjena prava [Unije] toliko očito nameće da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji” (stavci 36. – 39. ove presude).

49. Konvencija ne jamči, kao takva, pravo na to da domaći sud prethodno uputi predmet Sudu Europske unije (*Baydar protiv Nizozemske*, br. 55385/14, stavak 39., 24. travnja 2018.; vidjeti i *Ullens de Schooten i Rezabek*, gore navedeno, stavak 57.). Međutim, člankom 6. stavkom 1. domaćim se sudovima nameće obveza da s obzirom na primjenjivo pravo obrazlože odluke na temelju kojih odbijaju postaviti prethodno pitanje, osobito u slučaju kad se primjenjivim pravom takvo odbijanje dopušta samo u iznimnim slučajevima. Sud je iz toga zaključio da je, kad na toj osnovi odlučuje o tvrdnji o povredi članka 6. stavka 1., njegov zadatak uvjeriti se da je osporavana odluka o odbijanju o kojoj odlučuje ispravno poduprta takvim obrazloženjem. S obzirom na to Sud podsjeća da, iako ima obvezu temeljito provesti tu provjeru, nije obvezan prepoznati pogreške koje su mogli počinili domaći sudovi prilikom tumačenja ili primjene mjerodavnog prava (*Ullens de Schooten i Rezabek*, gore navedeno, stavci 60. – 61., *Dhahbi protiv Italije*, br. 17120/09, stavak 31., 8. travnja 2014., i *Sanofi Pasteur*, gore navedeno, stavak 69.). S obzirom na posljednje navedeno Sud je podsjetio i na to da je u prvom redu odgovornost nacionalnih tijela, osobito sudova, tumačiti i primjenjivati domaće pravo, prema potrebi u skladu s pravom Europske unije, pri čemu je uloga Suda ograničena na to da provjeri jesu li učinci njihovih odluka usklađeni s Konvencijom (*Ullens de Schooten i Rezabek*, gore navedeno, stavak 54.).

50. Sud ističe i da, u okviru trećeg odlomka članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, to znači da su nacionalni sudovi protiv čijih odluka u nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, a koji odbijaju Sudu Europske unije uputiti prethodno pitanje koje se odnosi na tumačenje prava Europske unije koje im je postavljeno, dužni obrazložiti svoje odbijanje s obzirom na iznimke predviđene sudskom praksom Suda Europske unije (gore navedeni predmeti *Ullens de Schooten i Rezabek*, stavak 62., i *Sanofi Pasteur*, stavak 70.).

51. Sud je potvrdio ta načela u naknadnim presudama i odlukama, ističući da se njima ne sprječava da, kad viši domaći sud sažetim obrazloženjem odbije zahtjev jer se u njemu ne postavljaju temeljno važna pravna pitanja ili jer nema šanse za uspjeh, prema potrebi, bude prihvatljivo da s obzirom na članak 6. Konvencije sud izričito ne razmatra zahtjev za odluku o prethodnom pitanju podnesen u okviru tog zahtjeva (osobito vidjeti *Baydar*, gore navedeno, stavci 42., 46. i 48.). Isto se primjenjuje kad se žalba proglašena nedopuštenom zbog neispunjavanja uvjeta dopuštenosti (*Astikos Kai*

Paratheristikos Oikodomikos Synetairismos Axiomatikon i Karagiorgos protiv Grčke (odl.), br. 29382/16 i 489/17, stavak 47., 9. svibnja 2017.). U takvim slučajevima odgovori na predviđena pitanja ne bi utjecali na ishod predmeta (*ibidem*). Sud priznaje i da se *in concreto* o razlozima za odbijanje zahtjeva za donošenje odluke o prethodnom pitanju, uzimajući u obzir kriterije predmeta *Cilfit*, može zaključiti iz obrazloženja ostatka odluke dotičnog suda (*Krikorian protiv Francuske* (odl.), br. 6459/07, stavci 97. – 99., 26. studenog 2013., *Harisch protiv Njemačke*, br. 50053/16, stavci 37. – 42., 11. travnja 2019., i *Ogieriakhi protiv Irske* (odl.), [Odbor] br. 57551/17, stavak 62., 30. travnja 2019.) ili donekle implicitnih razloga navedenih u odluci o odbijanju zahtjeva (*Repevirág Szövetkezet protiv Mađarske*, br. 70750/14, stavci 57. – 58., 30. travnja 2019.).

b) Primjena navedenih načela u ovom predmetu

52. U ovom predmetu prethodna pitanja koja je društvo podnositelj zahtjeva htjelo uputiti preko žalbenog suda Sudu Europske unije, koja su se odnosila na tumačenje nekoliko članaka europskog prava, bila su sastavljena precizno i u skladu s uvjetima propisanim na temelju domaćeg prava (stavci 24 – 25 ove presude) (usporediti sa *Somorjai protiv Mađarske*, br. 60934/13, stavci 59. – 60., 28. kolovoza 2018.). Stranke to nisu smatrale spornim. Osim toga, žalbeni sud nije proglasio žalbu društva podnositelja zahtjeva nedopuštenom, ali ju je odbio nakon ispitivanja osnovanosti predmeta. Stoga ovdje nije riječ o prvom slučaju navedenom u stavku 51. ove presude.

53. Nadalje, kao odgovor na zahtjev društva podnositelja zahtjeva da se Sudu Europske unije upute prethodna pitanja, žalbeni se sud ograničio na to da navede da „nije nužno raspravljati o zahtjevu za obraćanje Sudu Europske unije” (stavak 26. ove presude). Dakle, žalbeni se sud nije izričito pozvao ni na jedan od triju kriterija predmeta *Cilfit* i ništa ne upućuje na to da je smatrao da su predmetne odredbe prava Unije „već bile predmetom tumačenja” Suda Europske unije, što ne tvrdi ni Vlada. S druge strane, čini se da Vlada smatra da iz presude žalbenog suda implicitno proizlazi da su suci koji su donijeli odluku o predmetu smatrali da se ispravna primjena prava Europske unije očito nameće i da s obzirom na to pitanja nisu relevantna (stavak 47. ove presude). S obzirom na to ističe da je žalbeni sud u svojoj presudi od 28. listopada 2016. naveo da odredbe Naloga br. 161/2012 „nisu protivne članku 18. Uredbe (EU) br. 65/2011”.

54. Međutim, Sud u obrazloženju presude žalbenog suda ne vidi nijedan element na temelju kojeg bi se moglo zaključiti da je to bio pristup žalbenog suda.

55. U presudi žalbenog suda, barem u njezinu uvodnom dijelu, upućuje se na prethodna pitanja koja je postavilo društvo podnositelj zahtjeva (upotrebljavajući izraz „nije nužno raspravljati o zahtjevu za obraćanje Sudu Europske unije”) Međutim, u toj presudi nisu navedeni razlozi zbog kojih je donesen zaključak da se o postavljenim pitanjima ne bi trebalo raspraviti i

uputiti ih Sudu Europske unije (*Sanofi Pasteur*, gore navedeno, stavak 78., i *Schipani i drugi protiv Italije*, br. 38369/09, stavci 70. – 71., 21. srpnja 2015.). Samo navođenje da odredbe Naloga br. 161/2012 nisu protivne članku 18. Uredbe (EU) br. 65/2011 ne predstavlja jasan odgovor kad je riječ o razlogu odbijanja (vidjeti, kao drugačiji primjer, predmet *Sindicatul Pro Asistență socială protiv Rumunjske* (odl.), br. 24456/13, stavci 29. – 30., 6. ožujka 2014., u kojem su nacionalni sudovi objasnili zašto europske odredbe nisu primjenjive na predmet). Osim toga, analiza koju je proveo žalbeni sud pozivajući se na članak 18. stavak 1. Uredbe (EU) br. 65/2011 (stavak 27. ove presude) nije obuhvaćala izostanak objašnjenja odbijanja da se Sudu Europske unije upute pitanja o ostalim europskim odredbama navedenim u zahtjevu za donošenje odluke o prethodnim pitanjima. Sud smatra da se na temelju obrazloženja žalbenog suda ne može utvrditi jesu li ta pitanja razmotrena s obzirom na kriterije predmeta *Cilfit* i, prema potrebi, s obzirom na koji od tih kriterija je sud koji odlučuje u posljednjem stupnju odlučio da se pitanja neće uputiti Sudu Europske unije.

56. Kad je riječ o argumentu Vlade da je županijski sud u svojem privremenom rješenju od 19. svibnja 2015. detaljno obrazložio zašto odbija zahtjev za donošenje odluke o prethodnim pitanjima koji je podnijelo društvo podnositelj zahtjeva (stavak 47. ove presude), Sud napominje da društvo podnositelj zahtjeva pred tim sudom nije postavilo ista pitanja kao i žalbenom sudu (stavci 15. i 24. ove presude). Osim toga, nakon poništenja presude od 16. lipnja 2015. koju je donio županijski sud (stavak 18. ove presude), predmet je upućen županijskom sudu na ponovno odlučivanje jer njegovo privremeno rješenje od 19. svibnja 2015. više nije bilo na snazi. Naposljetku, s obzirom na to da je na odluku koju je trebao donijeti županijski sud bilo moguće podnijeti žalbu, kriteriji koje je taj sud trebao primijeniti kako bi odbio zahtjev za donošenje odluke o prethodnim pitanjima društva podnositelja zahtjeva nisu bili kriteriji navedeni u sudskoj praksi predmeta *Cilfit* (stavak 16. ove presude).

57. Imajući u vidu prethodno navedeno, Sud zaključuje da je u ovom predmetu došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

58. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će prema potrebi dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

59. Društvo podnositelj zahtjeva ne zahtijeva iznos na ime materijalne štete. Međutim, traži 6.000,00 eura (EUR) kao nadoknadu nematerijalne štete koju smatra da je pretrpjelo.

60. Vlada smatra da bi potencijalno utvrđivanje povrede Konvencije moglo predstavljati primjerenu naknadu štete. Osim toga, smatra da je iznos koji zahtijeva podnositelj zahtjeva prekomjeran i nerazuman.

61. Sud napominje da društvo podnositelj zahtjeva ne traži naknadu materijalne štete. Stoga Sud ne dodjeljuje nikakav iznos na ime naknade materijalne štete. Kad je riječ o naknadi nematerijalne štete, Sud je već izjavio da šteta koja nije materijalna može sadržavati, za pravnu osobu, elemente koji su u određenoj mjeri „objektivni” i „subjektivni”. Među tim elementima potrebno je uzeti u obzir reputaciju pravnog subjekta, ali i nesigurnost u planiranju odluka koje treba donijeti, probleme uprave pravnog subjekta, čije se posljedice ne mogu točno odrediti, i naposljetku, premda u manjoj mjeri, brigu i neugodnost koje su pretrpjeli članovi upravnih tijela društva (*Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunjske* [VV], br. 76943/11, stavak 182., 29. studenog 2016.). Sud smatra da u ovom predmetu jednostavno utvrđivanje povrede ne predstavlja dovoljnu naknadu nematerijalne štete koju je pretrpjelo društvo podnositelj zahtjeva. Odlučujući prema načelu pravičnosti u skladu s člankom 41. Konvencije, Sud podnositelju zahtjeva dodjeljuje iznos od 1.500,00 EUR na ime nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

62. Društvo podnositelj zahtjeva također traži 8.892,00 EUR za troškove i izdatke koje je snosilo pred domaćim sudovima i 6.273,00 EUR za one koje je snosilo pred Sudom. Prilaže račune za odvjetničke nagrade koje odgovaraju tim iznosima.

63. Vlada tvrdi da društvo podnositelj zahtjeva nije priložilo popratne dokumente koji dokazuju postojanje i nužnost nastalih troškova.

64. U skladu sa sudskom praksom Suda podnositelj zahtjeva može ishoditi naknadu troškova samo ako su stvarno nastali, bili nužni, a njihov iznos je razuman. U ovom predmetu, uzimajući u obzir dokumente kojima raspolaže i svoju sudsku praksu, Sud smatra razumnim dosuditi podnositelju zahtjeva iznos od 5.000,00 EUR za sve troškove.

C. Zatezne kamate

65. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten.
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. Konvencije.
3. *Presuđuje*
 - a) da tužena država treba društvu podnositelju zahtjeva u roku od tri mjeseca od datuma na koji presuda postaje konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije isplatiti sljedeće iznose, koje je potrebno preračunati u valutu tužene države prema tečaju važećem na datum isplate:
 - i. 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura), uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati, na ime nematerijalne štete
 - ii. 5.000,00 EUR (pet tisuća eura), uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati društvu podnositelju zahtjeva, na ime troškova i izdataka
 - b) te da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja na gore navedeni iznos plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.
4. *Odbija* preostali dio zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na francuskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 13. srpnja 2021. u skladu s pravilom 77., stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

(potpis_p_2)

Andrea Tamietti
Tajnik

Yonko Grozev
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524